

Научни съобщения

Брестнишката свита — по-млад субективен синоним на Сливнишката свита

П. В. Чумаченко, И. Г. Сапунов

Геологически институт „Страшимир Димитров“, БАН, 1113 София

P. V. Tchoumatchenco, I. G. Sapunov — The Brestnica Formation — a junior subjective synonym of the Slivnica Formation. The formal lithostratigraphic units Slivnica Formation (Златарски, 1885), and Brestnica Formation (Николов & Хрисчев, 1965) have been introduced for Late Jurassic-Early Cretaceous platform carbonates. Now it is proved, that these platform carbonates belong to one lithostratigraphic unit. According to the requirements of the Stratigraphic Code of Bulgaria, the valid name of the unit is the older available name — Slivnica Formation. In addition to that, the distribution of the Kaspîčan Formation is restricted in eastern direction up to the line which connects the towns of Kozloduj and Kneža (North-west Bulgaria).

Въведение

В Западна България, горноюрско-долнокредните платформени карбонати¹ имат широко разпространение. Те се представят предимно от биокластични и биоконструирани варовици с фосили от различни водорасли, корали, рудисти, охлюви и други бентосни организми и по-ограничено от микритни варовици, доломитизирани варовици и доломити. Дебелината им е от порядъка на няколкостотин метра, но понякога надминава 1000 m. Въпросните платформени карбонати изграждат 3 добре обособени на наша територия карбонатни постройки — южна, средна и северна, разделени от пелагични наслаги — варовици и глинести варовици с амонити, калпионелиди, планктонни фораминифери и др. (фиг. 1).

¹ Максималният стратиграфски интервал, който те обхващат, е от каловския етаж до долната част на горния баремски подетаж. В тях не се включват ургонските варовици с баремско-апска възраст.

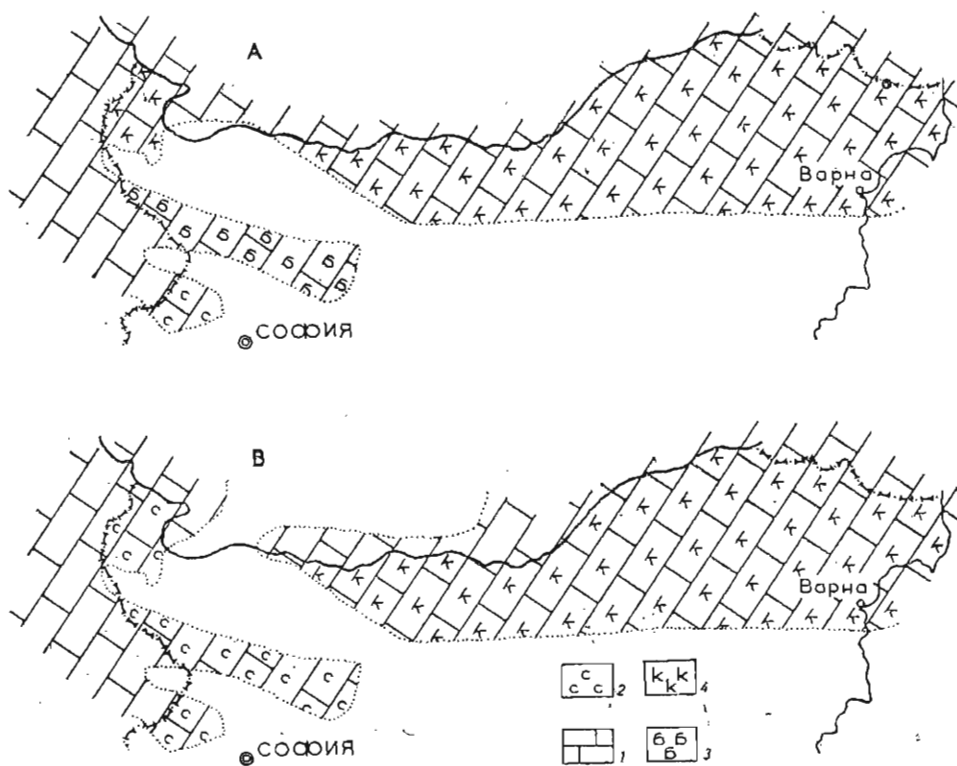
Литостратиграфски бележки

Така очертаното пространствено разпределение на платформените карбонати в Западна България обективно е предопределило всяка карбонатна постройка да бъде считана за отделна литостратиграфска единица.

Така за карбонатите от южната постройка Златарски (1885) въведе понятието Сливнишка свита (Сливнишкия варовик). По-подробни данни за свитата са дадени в работите на Николов и Сапунов (1970) и Сапунов и др. (1985) (фиг. 1, А, 2).

Николов и Хрисчев (1965) отнесоха варовиците от средната постройка към Брестнишката свита (Брестнишки варовици). Допълнителни данни за нея се дават от Николов и Сапунов (1970) и Вакалова и др. (1976) (фиг. 1, А, 3).

Северната карбонатна постройка е разпространена във Видинско. Разкрита е предимно по сондажен път, но съществуват и отделни естествени разкрития в Западния Предбалкан. Досега тя се считаше от Рускова и

Фиг. 1. Разпространение на горноюрско-долнокредните платформени карбонати в България и прилежащите земи

1 — платформени карбонати;
 А — досегашки литостратиграфски употреби: 2 — Сливнишка свита, 3 — Брестнишка свита, 4 — Каспичанска свита;
 В — литостратиграфски употреби, произтичащи от новите данни: 2 — Сливнишка свита, 4 — Каспичанска свита

Николов (1984, с. 6) за западно продължение на Каспичанската свита (de Laipau, 1906), което се осъществява през румънска територия (фиг. 1, А, 4).

Регионалните проучвания, които напоследък извършваме, теренните наблюдения на втория автор в Източна Сърбия през 1971 г., както и данните от съвременни югославски и румънски публикации, свързани с разглеждания проблем, ни дават основание да считаме, че в Източна Сърбия, в близост до нашата държавна граница трите горноюрско-долнокредни карбонатни постройки са свързани в единно геоложко тяло. Така по данни от Веселиновић (1975, с. 117) оксфордско-валанжинските наслаги от разкритията в Голубачка планина, Кучай планина, планината Беляница, планината Баба, Свърличка планина, Сува планина, планината Кръш, Връшка чука, Велики гребен, Мироч и др., са представени от рифови и субрифови варовици и доломити. На с. 117 този автор отбелязва, че „рифови и субрифови варовици се простират от Дунава — на север, до подножията на Руй планина — на юг, че са аналогично развити във всички зони и показват една и съща литоложка и фаунистична характеристика“. На свой ред Андѐлков и б (1975, с. 107) пише за съвсем ограничено разпространение на пелагични карбонати, известни само в Стара планина, т. е. от непосредственото продължение на запад на пелагичните варовици от Изремецката зона (фиг. 1).

Ние разполагаме с доказателства, че горноюрските варовици от придунавските сондажни разрези между с. Орсоя, Михайловградско и Козлодуй, Врачанско, имат пелагичен характер. Аналогични изводи за долнокредните отложения от същите места правят Рускова и Николов (1984). Приблизително до същите места от румънската страна на р. Дунав Рătruț и др. (1980, фиг. 1) прокарават от север широка бериаско-баремска зона с пелагични наслаги. В друга публикация Рătruț и др. (1983, фиг. 1) приблизително в същия придунавски участък остават без обвързка платформените карбонати от западната и източната част на Мизийската платформа в Румъния. Всички тези български и румънски данни показват, че както на румънска, така и на българска територия през късноюрската и раннокредната епоха е съществувала широка пелагична зона, наречена от Patgullius и др. (1976, фиг. 4) Централномизийски басейн. Той е разделял двете големи карбонатни платформи — Западномизийската и Източномизийската.

Заклучение

Изложеното дотук ни дава основание да направим следните изводи:

(1) Разгледаните по-горе 3 карбонатни постройки в Западна България принадлежат на една литостратиграфска единица. Но за нея в българската официална литостратиграфска номенклатура съществуват две използвани имена. По-старото от тях — Сливнишка свита (Златарски, 1885) е валидното име на литостратиграфската единица. По-младото — Брестнишка свита (Николов и Хрисчев, 1965) е по-млад субективен синоним (чл. 35, (а) на Стратиграфския кодекс на България). Разпространението на Сливнишката свита е показано на фиг. 1, В, 2.

(2) Каспичанската свита има по-ограничено разпространение, отколкото се считаше досега. Новите данни показват, че на запад тя достига до линията Козлодуй—Кнежа (фиг. 1, В, 4).

Литература

- Анђелковић, М. 1975. Горна јура. 1. Пелашко разлиће. — В: „Геологија Србије, 11-2, Стратиграфија, мезозоик“ (К. Петковић, ред.). Београд, Унив. у Беогр., 107—112.
- Веселиновић, Д. 1975. Горна јура. 3. Спрудно и субспрудно развиће. — В: „Геологија Србије, 11-2, Стратиграфија, мезозоик“ (К. Петковић, ред.). Београд, Унив. у Беогр., 117—123.
- Златарски, Г. 1885. Геологически екскурзии в Югозападна Българија. — В: „Материали по геологијата и минералогията на Българија“. — *Период. сп. Бълг. книжовно д-во*, 16—18, 1—73.
- Николов, Т. 1969. Стратиграфия на долната креда в част от Североизточна Българија. — *Изв. Геол. инст. Сер. стратигр. и литол.*, 18, 31—71.
- Николов, Т., Н. Рускова. 1972. Относно някои особености във фациалните изменения на бериас-валанжинските седименти в района на Козлодуй — Кнежа. — *Год. СУ. Геол.-геогр. фак., кн. 1 — геол.*, 65, 55—67.
- Николов, Т. Г., И. Г. Сапунов. 1970. О региональной стратиграфии верхней юры и части нижнего мела в Балканидах. — *Докл. БАН*, 23, 11, 1397—1400.
- Николов, Т., Х. Хрисчев. 1965. Относно стратиграфията и фациалните изменения на част от долнокредните седименти в Тетевенския Предбалкан. — *Тр. геол. Бълг. Сер. стратигр. и литол.*, 6, 53—76.
- Рускова, Н., Т. Николов. 1984. Литофации и еволюция обстановок осадко-накопления в раннемеловую эпоху Болгарии. — *Geologica Balc.*, 14, 3, 3—22, прил. 1—6.
- Сапунов, И. Г., П. В. Чумаченко, Л. Д. Додекова, Д. Г. Бакалова. 1985. Стратиграфия келловейских и верхнеюрских отложений Юго-Западной Болгарии. — *Geologica Balc.*, 15, 2, 3—61.
- * * * 1982. Стратиграфски кодекс на Българија (литостратиграфски единици). Национална комисија по стратиграфия на НР Българија (съставители Е. Коюмджиева, Т. Николов, И. Сапунов, Я. Тенчов, Д. Тронков, Х. Хрисчев, Х. Чемберски, П. Чумаченко). — *Сп. Бълг. геол. д-во*, 43, 3, 286—310.
- Вакалова, Д., Л. Додекова, Т. Коватчева, И. Г. Сапунов. 1976. New data on the stratigraphy of the Brestnica Formation (N. W. Bulgaria). — *C. R. Acad. bulg. Sci.*, 29, 9, 1321—1324.
- Лаунау, Л. де. 1906. L'hydrologie souterraine de la Dobroudja bulgare. — *Ann. mines, sér. 10*, 10, 115—175.
- Patruşiuş, D., Т. Neagu, Е. Avram, G. Pop. 1976. The Jurassic-Cretaceous boundary beds in Romania. — *An. Inst. Geol. Geof.*, 50, 71—125, 9 фиг.
- Pătruşiuş, I., I. Costea, C. Vinogradov, D. Comşa, L. Osman, A. Herescu, O. Oprea, H. Böning. 1983. The pre-Albian Cretaceous sedimentary in the foreland of the Romanian Carpathian Mountains. — *An. Inst. Geol., Geof.*, 59, 119—126, 2 фиг., 1 прил.
- Pătruşiuş, I., D. Paraschiv, A. Herescu. 1980. Some considerations regarding the conditions of the accumulation of hydrocarbons in the Lower Cretaceous of the Moesian Platform. Carpathian-Balkan Geol. Assoc. — *Proc. XI Congr., Oil and Gas Geol. and Geoch.*, Kiev, "Naukova Dumka", 131—140, 4 фиг.

(Постъпила на 25. XII. 1985 г.)